

Normen

editie januari 2008

1 Uitscheidingscijfers

Diersoort	Uitscheiding in kg/dier, jaar		
	P ₂ O ₅	N	N derogatie
RUNDVEE			
Melkvee			
Melkkoeien met een melkproductie (in kg melk/jaar) van:			
maximaal 4 000	26	81	81
hoger dan 4 000 tot en met 4 250	26,5	83	83
hoger dan 4 250 tot en met 4 500	27	85	85
hoger dan 4 500 tot en met 4 750	27,5	87	87
hoger dan 4 750 tot en met 5 000	28	89	89
hoger dan 5 000 tot en met 5 250	28,5	91	91
hoger dan 5 250 tot en met 5 500	29	93	93
hoger dan 5 500 tot en met 5 750	29,5	95	95
hoger dan 5 750 tot en met 6 000	30	97	97
hoger dan 6 000 tot en met 6 250	31	99	99
hoger dan 6 250 tot en met 6 500	31,5	101	101
hoger dan 6 500 tot en met 6 750	32,5	103	103
hoger dan 6 750 tot en met 7 000	33	105	105
hoger dan 7 000 tot en met 7 250	34	107	107
hoger dan 7 250 tot en met 7 500	34,5	109	109
hoger dan 7 500 tot en met 7 750	35,5	111	111
hoger dan 7 750 tot en met 8 000	36	113	113
hoger dan 8 000 tot en met 8 250	37	115	115
hoger dan 8 250 tot en met 8 500	37,5	117	117
hoger dan 8 500 tot en met 8 750	38,5	117	119
hoger dan 8 750 tot en met 9 000	39	117	121
hoger dan 9 000 tot en met 9 250	40	117	123
hoger dan 9 250 tot en met 9 500	40,5	117	125
hoger dan 9 500 tot en met 9 750	41,5	117	127
hoger dan 9 750 tot en met 10 000	42	117	129
hoger dan 10 000	43	117	131
Vervangingsvee jonger dan 1 jaar	10	33	33
Vervangingsvee van 1 jaar tot 2 jaar	19,2	58	58

Diersoort	Uitscheiding in kg/dier, jaar	
	P ₂ O ₅	N
Mestvee		
Zoogkoeien	28	65
Mestkalveren	3,6	10,5
Runderen jonger dan 1 jaar	7	22,3
Runderen van 1 jaar tot jonger dan 2 jaar	19,2	58
Andere runderen	29,5	77
VARKENS		
Biggen met een gewicht van 7 kg tot 20 kg	1,53	2,18
Beren	11,8	21,8
Zeugen inclusief biggen met een gewicht kleiner dan 7 kg	11,8	21,8
Andere varkens		
van 20 kg tot 110 kg tweefazig	5,33	11,6
van 20 kg tot 110 kg driefazig	5,33	10,9
van 110 kg en meer	11,8	21,8
PLUIMVEE (onder voorbehoud van een bijsturing)		
Legrassen		
Legkippen [inclusief (groot)ouderdieren]	0,35	0,7
Opfokpoeljen van legkippen	0,18	0,35
Vleesrassen		
Slachtkuikens	0,22	0,58
Slachtkuikenouderdieren	0,61	1,08
Opfokpoeljen van slachtkuikenouderdieren	0,26	0,47
Struisvogels		
Struisvogels fokdieren	9,8	18
Struisvogels slachtdieren	4,5	8,6
Struisvogels (van 0 tot 3 maand)	1,7	3,5
Kalkoenen		
Kalkoenen slachtdieren	1,05	1,70
Kalkoenen ouderdieren	1,47	2
Ander pluimvee	0,19	0,24
PAARDEN		
Paarden (meer dan 600 kg)	30	65
Paarden en pony's (van 200 kg tot en met 600 kg)	21	50
Paarden en pony's (minder dan 200 kg)	12	35
ANDERE		
Konijnen		
Gesloten bedrijven (per vrouwelijk konijn)	4,76	7,42
Vetmesterij (per dier)	0,449	0,658
Kwekerij (per vrouwelijk konijn)	1,87	3,16
Geiten en schapen		
Geiten en schapen jonger dan 1 jaar	1,72	4,36
Geiten en schapen ouder dan 1 jaar	4,14	10,5
Nertsen		
Gesloten bedrijven (per moederdier)	1,82	3
Vetmesterij (per dier)	0,59	0,97
Kwekerij (per moederdier)	0,67	1,11

- Voor de diercategorie “Melkkoeien” gelden deze uitscheidingsnormen enkel wanneer het voederrantsoen aan bepaalde voorwaarden voldoet. Meer informatie vindt u terug in de brochure 'Voederrantsoenen bij melkkoeien' verkrijgbaar bij de Mestbank of op www.vlm.be.
- De N-uitscheidingscijfers voor melkkoeien met een melkproductie hoger dan 8 500 kg melk per jaar stijgen vanaf 2009.
- Melkveebedrijven die kiezen voor derogatie moeten voor melkvee de einduitscheidingscijfers toepassen zoals vermeld in de kolom 'N derogatie'.

2 Bemestingsregime

Algemene bemerkingen

- De nitraatresiduwaarde in landbouwgronden tot op een diepte van 90 cm in de periode van 1 oktober tot 15 november is vastgesteld op 90 kg nitraat N/ha.
- Op landbouwgrond die in meer dan één kwetsbare zone ligt, zijn de strengste normen van toepassing.
- De toegelaten bemestingsnormen zijn inclusief de bemesting opgebracht door grazend vee. Dit betekent dat u rekening moet houden met de duur van begrazing en het aantal dieren per ha om de hoeveelheid dierlijke mest te berekenen die u nog mag opbrengen.
- Het gebruik van slib van rioolwaterzuiveringsinstallaties op landbouwgrond is verboden.
- De opgegeven bemestingsnormen zijn maximale waarden. De optimale teelttechnische bemestingsnorm kan lager zijn afhankelijk van bodemreserve en teelt.
- In de beschermingszone type I van de waterwingebieden (grondwaterzone I) mogen geen meststoffen opgebracht worden.

◆ Kwetsbare zone water

Volledig Vlaanderen is afgebakend als kwetsbare zone water

Volgende regimes zijn mogelijk:

Water 1: algemeen bemestingsregime

Gewasgroep	P ₂ O ₅ ⁽¹⁾ (kg/ha, jaar)	Totale N (kg/ha, jaar)	Totale N zandgrond (kg/ha, jaar)	N dierlijke mest (kg/ha, jaar)	N andere meststoffen (kg/ha, jaar)	N kunst- mest (kg/ha, jaar)
Grasland	100	350	350	170	170	250
Maïs	90	275	270	170	170	150
Gewassen met lage stikstofbehoefte	80	125	125	125	125	70
Andere leguminosen dan erwten en bonen	80	0	0	0	0	0
Suikerbieten	80	220	220	170	170	150
Graangewassen	90	275	270	170	170	175
Andere gewassen	90	275 ⁽²⁾	275	170	170	175 ⁽³⁾

⁽¹⁾ P₂O₅-bemesting uit kunstmest is verboden, met uitzondering van:

- percelen waarvoor het landbouwkundig verantwoord is op basis van een bodemanalyse (toelating door Mestbank is vereist);
- 20 kg P₂O₅/ha, jaar als startfosfor om teelttechnische redenen;
- 50 kg P₂O₅/ha, jaar voor bepaalde tuinbouwteelten om teelttechnische redenen;
- andere leguminosen dan erwten en bonen.

⁽²⁾ 345 kg N/ha, jaar bij opeenvolging van bepaalde tuinbouwteelten, voorwaarden zie brochure over tuinbouw

⁽³⁾ kunstmest is gelijk aan Totale N voor bepaalde tuinbouwteelten, zie brochure over tuinbouw

Water 2: met derogatie

Op percelen waarop u derogatie toepast, gelden de volgende bemestingsnormen voor de derogatiegewassen. Om deze normen te kunnen toepassen, moet u derogatie aanvragen (zie aanvraagformulier derogatie).

Derogatiegewas	P ₂ O ₅ ⁽¹⁾ (kg/ha, jaar)	Totale N (kg/ha, jaar)	Totale N zandgrond (kg/ha, jaar)	N derogatiemest ⁽²⁾ (kg/ha, jaar)	N andere meststoffen (kg/ha, jaar)	N kunstmest (kg/ha, jaar)
Grasland	100	350	350	250	170	250
Maïs voorafgegaan door 1 snede gemaaid en afgevoerd gras	90	275	260	250	170	150
Wintertarwe gevolgd door een niet-vlinderbloemig vanggewas	90	275	260	200	170	175
Voederbieten	90	275	260	200	170	175
Suikerbieten	80	220	220	200	170	150

⁽¹⁾ Voor P₂O₅-bemesting uit kunstmest geldt dezelfde beperking als bij het algemeen bemestingsregime (Water 1).

⁽²⁾ Derogatiemest is mest van rundvee (exclusief mestkalveren), paarden, geiten, schapen en de dunne fractie die het resultaat is van een scheiding van varkensmest die voldoet aan bepaalde voorwaarden.

Water 3: met beheerovereenkomst Water (BO water)

Als u de beheerovereenkomst water toepast op uw perceel, dan zijn specifieke bemestingsnormen van kracht, zoals contractueel bepaald.

Hieronder een overzicht van de verschillende bemestingsnormen (2). Welke tabel van toepassing is, is afhankelijk van de startdatum van uw contract.

Water 3a: contracten met **startdatum vóór 01/01/2007**

Gewasgroep	P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)	Totale N (kg/ha, jaar)	N dierlijke mest (kg/ha, jaar)	N andere meststoffen (kg/ha, jaar)	N kunstmest (kg/ha, jaar)
Grasland	100	280	140	170	250
Maïs	90	200	140	170	150
Gewassen met lage stikstofbehoefte	80	100	100	100	70
Andere leguminosen dan erwten en bonen	80	0	0	0	0
Suikerbieten	80	200	140	170	150
Graangewassen	90	175	140	170	175
Andere gewassen	90	200	140	170	175

Water 3b: contracten met **startdatum vanaf 01/01/2007**

Gewasgroep	P ₂ O ₅	Totale N	Totale N	N dierlijke mest	N andere meststoffen	N kunstmest
	(kg/ha, jaar)	(kg/ha, jaar)	zandgrond (kg/ha, jaar)	(kg/ha, jaar)	(kg/ha, jaar)	(kg/ha, jaar)
Grasland	100	245	245	140	170	245
Maïs	90	192	189	140	170	150
Gewassen met lage stikstofbehoefte	niet van toepassing ⁽¹⁾					
Andere leguminosen dan erwten en bonen	niet van toepassing ⁽¹⁾					
Suikerbieten	80	154	154	140	154	150
Graangewassen	90	175	175	140	170	175
Andere gewassen	90	192	192	140	170	175

⁽¹⁾ Op percelen met teelten behorend tot de gewasgroep 'Gewassen met lage stikstofbehoefte' en 'Andere leguminosen dan erwten en bonen' kan de BO water + (contracten met startdatum vanaf 01/01/2007) niet toegepast worden.

◆ **Kwetsbare zone 'Natuur'** (onder voorbehoud van bijsturing)

Onder de kwetsbare zone natuur vallen: natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden, natuurreservaten en bosgebieden met verstrenging

Volgende regimes zijn mogelijk:

Natuur 1: algemene regeling

Gewasgroep	P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)	Totale N (kg/ha, jaar)	N dierlijke mest (kg/ha, jaar)	N andere meststoffen (kg/ha, jaar)	N kunstmest (kg/ha, jaar)
Alle	2 GVE ⁽¹⁾	2 GVE ⁽¹⁾⁽²⁾	2 GVE ⁽¹⁾⁽²⁾	0	0

⁽¹⁾ 2 GVE: bemesting enkel via begrazing door maximum 2 grootvee-eenheden/ha op jaarbasis, met een maximum van 2 GVE/ha op elk ogenblik behalve in de periode van 1 juli tot en met 15 september. Op een perceel kleiner dan 1 ha wordt er evenwel een maximum van 2 GVE op elk ogenblik toegelaten ongeacht de oppervlakte van het perceel. De totale afzet op jaarbasis op dergelijke percelen blijft echter afhankelijk van de oppervlakte van het perceel. De duurtijd van de begrazing kan dus beperkend werken voor de afzet.

⁽²⁾ 2 GVE, met een maximum van 170 kg N/ha, jaar

Natuur 2: met huiskavel

Voor de huiskavel gelden de bemestingsregimes van de kwetsbare zone Water (Water 1, 2, 3a of 3b).

Natuur 3: met ontheffing

Voor de percelen met ontheffing gelden de bemestingsregimes van de kwetsbare zone Water (Water 1, 2, 3a of 3b) met uitzondering van N uit kunstmest op grasland (200 kg N/ha, jaar) en andere gewassen (150 kg N/ha, jaar).

Natuur 4: met beheerovereenkomst '100 kg N uit chemische meststoffen'

Enkel van toepassing op potentieel belangrijke graslanden gelegen in de kwetsbare zone "natuur" met een beheerovereenkomst 100 kg N uit kunstmest.

Gewasgroep	P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)	Totale N (kg/ha, jaar)	N dierlijke mest (kg/ha, jaar)	N andere meststoffen (kg/ha, jaar)	N kunstmest (kg/ha, jaar)
Alle	2 GVE ⁽¹⁾	2 GVE ⁽¹⁾⁽²⁾ + 100	2 GVE ⁽¹⁾⁽²⁾	0	100

⁽¹⁾ 2 GVE: bemesting enkel via begrazing door maximum 2 grootvee-eenheden/ha op jaarbasis, met een maximum van 2 GVE/ha op elk ogenblik behalve in de periode van 1 juli tot en met 15 september. Op een perceel kleiner dan 1 ha wordt er evenwel een maximum van 2 GVE op elk ogenblik toegelaten ongeacht de oppervlakte van het perceel. De totale afzet op jaarbasis op dergelijke percelen blijft echter afhankelijk van de oppervlakte van het perceel. De duurtijd van de begrazing kan dus beperkend werken voor de afzet.

⁽²⁾ 2 GVE, met een maximum van 170 kg N/ha, jaar

◆ Fosfaatverzadigde gebieden

Fosfaat 1: algemene regeling

Gewasgroep	P ₂ O ₅ ⁽¹⁾ (kg/ha, jaar)
Alle	40

⁽¹⁾ Voor P₂O₅-bemesting uit kunstmest geldt dezelfde beperking als bij het algemeen bemestingsregime.

Voor de toegelaten hoeveelheden stikstof gelden de bemestingsnormen van de zone waarin het perceel gelegen is.

Fosfaat 2: uitzondering voor percelen met een laag fosfaatbindend vermogen

Voor landbouwgronden met een laag fosfaatbindend vermogen en een beperkte fosfaatreserve in de bovenste 30 cm gelden de volgende fosfaatbemestingsnormen. De bemestingsnormen zijn van toepassing vanaf het jaar dat volgt op het jaar waarin via een tegenexpertise bewezen is dat het perceel daadwerkelijk in deze categorie valt (zie resultaten analyse en attest Mestbank).

Gewasgroep	P ₂ O ₅ ⁽¹⁾ (kg/ha, jaar)
Grasland	90
Maïs	80
Gewassen met lage stikstofbehoefte	70
Andere leguminosen dan erwten en bonen	70
Suikerbieten	70
Graangewassen	70
Andere gewassen	70

⁽¹⁾ Voor P₂O₅-bemesting uit kunstmest geldt dezelfde beperking als bij het algemeen bemestingsregime.

◆ Algemene verbodsbepalingen

Het is verboden om meststoffen te spreiden:

- ◆ op zondagen en feestdagen, met uitzondering van kunstmest;
- ◆ vóór zonsopgang en na zonsondergang;
- ◆ op drassig, ondergelopen, bevroren of besneeuwd land;
- ◆ binnen 5 meter van waterlopen ⁽¹⁾; deze afstand bedraagt 10 meter in VEN-gebied en op hellende percelen (meer dan 8 %) grenzend aan een waterloop.

◆ Verbodsperiode

Soort mest / gebied	Uitrijverbodsperiode	
Dierlijke mest, andere meststoffen en kunstmest	tot en met 15 feb	vanaf 1 sep
Dierlijke mest in Polders (zware kleigronden)	tot en met 15 feb	vanaf 15 okt
Stalmest, champost	tot en met 15 jan	vanaf 15 nov
Andere meststoffen en bewerkte dierlijke mest met lage N-inhoud of trage N-vrijstelling	geen uitrijverbod mits geldig attest	

⁽¹⁾ Bevaarbare waterlopen en onbevaarbare waterlopen van eerste, tweede en derde categorie

⁽²⁾ Zaterdag: onmiddellijk inwerken

◆ Aanwendingswijze

Teelt	Aanwendingswijze
Grasland	Zode-injectie, sleepslangtechniek
Niet-beteelde landbouwgrond	Injectie, inwerken binnen 2 uur na spreiden ⁽²⁾
Beteelde landbouwgrond ander dan grasland	Injectie, sleepslangtechniek

- ◆ Dierlijke mest en andere meststoffen moeten als volgt worden toegediend:
- ◆ Andere meststoffen, stalmest en champost moeten binnen de 24 uur worden ondergewerkt, voor zover ze arm zijn aan ammoniakale stikstof. De hoeveelheid ammoniakale stikstof is lager dan 20 % van de totale hoeveelheid stikstof.
- ◆ Hoeven niet ondergewerkt te worden:
 - stalmest of champost op grasland;
 - stalmest, champost of compost voor houtige teelten;
 - spuistroom.
- ◆ Effluenten van bewerking of verwerking van dierlijke mest, met een laag gehalte aan ammoniakale stikstof (< 1 kg / 1 000 kg of liter) moeten niet worden ingewerkt (mits geldig attest).

- ♦ Op steile hellingen moeten meststoffen als volgt worden toegediend:

	Teelt	Aanwendingswijze
Hellingen > 8 %	Beteelde landbouwgrond	Dierlijke mest, vloeibare andere meststoffen: injectie
	Niet-beteelde landbouwgrond	Dierlijke mest: injectie, direct onderwerken in één werkgang Vloeibare kunstmest, andere meststoffen: direct onderwerken in één werkgang Vaste kunstmest of andere meststoffen: < 1 uur onderwerken
Hellingen > 18 %	Alle landbouwgrond	Kunstmest, dierlijke mest: verboden (enkel begrazing toegelaten)

♦ Opslag op kopakker

De opslag in agrarisch gebied van vaste dierlijke mest en/of van mengmest in een tijdelijke opslag op de akker, bedoeld om te worden uitgespreid, is niet onderhevig aan de milieuvergunningsplicht, indien de opslag maximaal 3 opeenvolgende maanden duurt en de volgende voorwaarden worden gerespecteerd:

- ♦ De afstand tot de perceelsgrens en oppervlaktewater bedraagt ten minste 10 meter.
- ♦ De afstand tot woningen van derden bedraagt ten minste 100 meter.
- ♦ Mestsappen mogen niet afvloeien naar oppervlaktewater en/of niet-landbouwgrond (o.a. wegen).

Algemene info

Op werkdagen is de Mestbank open van 9.00 uur tot 11.30 uur (in de namiddag op afspraak) en telefonisch bereikbaar van 9.00 uur tot 12.00 uur en van 14.00 uur tot 16.00 uur.

VLM Antwerpen - Cardijnlaan 1 - 2200 Herentals - tel. 014 25 83 00
 VLM Limburg - Koningin Astridlaan 10 - 3500 Hasselt - tel. 011 29 87 00
 VLM Oost-Vlaanderen - Ganzendries 149 - 9000 Gent - tel. 09 244 85 00
 VLM Vlaams-Brabant - Diestsevest 25 - 3000 Leuven - tel. 016 31 17 00
 VLM West-Vlaanderen - Velodroomstraat 28 - 8200 Brugge - tel. 050 45 81 00

e-mail: info@vlm.be

<http://www.vlm.be>

Colofon

Normen

verantw. uitg.: ir. Roland de Paepe

gedelegeerd bestuurder VLM

januari 2008